

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ХІМІЇ ТА ФАРМАЦІЇ
КАФЕДРА ФАРМАКОЛОГІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з виконання курсової роботи
з дисципліни «Клінічна фармація та фармацевтична опіка»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету хімії та фармації
спеціальності 226 Фармація, промислова фармація

ОДЕСА
ОНУ
2025

**УДК 615.1(072)
Ф247**

Укладачі:

О. О. Нефьодов, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фармакології та технології ліків;

Т. С. Сахарова, доктор фармацевтичних наук, професор, професор кафедри фармакології та технології ліків.

Рецензенти:

Я. В. Рожковський, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фармакології та фармакогнозії Одеського національного медичного університету;

Н. І. Волощук, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фармакології Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

*Рекомендовано вченою радою факультету хімії та фармації
ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол №2 від 23 жовтня 2024 р.*

Ф247 **Фармацевтична** опіка [Електронний ресурс] : електрон. метод. вказівки з виконання курс. роботи з дисципліни «Клінічна фармація та фармацевтична опіка» для здобувачів другого (магістер.) рівня вищ. освіти ф-ту хімії та фармації спец. 226 Фармація, промислова фармація / уклад.: О. О. Нефьодов, Т. С. Сахарова. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2025. – 21 с. – 0,8 МБ.

Методичні рекомендації призначені для допомоги при виконанні курсової роботи з дисципліни «Клінічна фармація з фармацевтичною опікою». Методичні рекомендації складено відповідно до робочої програми з дисципліни «Клінічна фармація з фармацевтичною опікою» У рекомендаціях наведено інформацію щодо структури та алгоритму написання курсової роботи. Надана довідкова інформація може бути корисна при підготовці до захисту.

Методичні рекомендації адресовані здобувачам освіти факультету хімії та фармації спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

УДК 615.1(072)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТРУКТУРИ І ЗМІСТУ РОЗДІЛІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ	5
ВИМОГИ ДО ПРОЦЕДУРИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	9
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	12
ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ З КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОПІКИ	14
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	17
ДОДАТКИ	20

ВСТУП

Раціональне використання лікарських засобів на сьогоднішній день є однією з найбільш актуальних проблем охорони здоров'я, що потребує вирішення цілого ряду законодавчих, організаційних, методологічних та інших питань. Істотна роль у підвищенні ефективності та безпеки лікарської терапії належить фармацевтичній опіці – комплексній програмі взаємодії фармацевта, лікаря і пацієнта протягом усього періоду лікарської терапії, починаючи від моменту відпуску ліків до повного закінчення їх дії. Формування системи фармацевтичної опіки, перш за все, має за мету прийняття клінічним провізором відповідальності перед конкретним пацієнтом за результат лікування лікарськими препаратами. Роль фармацевтичної опіки істотно зростає в умовах розвитку системи самолікування, коли фармацевт в аптеці стає основним консультантом пацієнта. Він може надати пацієнтові рекомендації з медикаментозного чи іншого методу лікування безпечних для життя і стану здоров'я симптомів різних захворювань і нездужань, може надати істотну допомогу в розпізнаванні «загрозливих» симптомів, що вимагають обов'язкової консультації лікаря. З метою підвищення ефективності лікарської терапії важливо, щоб у фармацевта був чіткий алгоритм дій, який реалізуватиметься у його щоденній практиці та спрямований на забезпечення належного рівня консультативної допомоги пацієнту, лікарю та іншим медичним працівникам, задіяним у процесі лікування.

Навчальним планом для здобувачів освіти напряму підготовки «Фармація» передбачається виконання курсової роботи з фармацевтичної опіки, що ставить за мету закріплення та поглиблення знань, які здобувачі освіти отримали на лекціях, практичних заняттях та під час самостійної роботи. Представлені методичні рекомендації призначені для допомоги здобувачам освіти напряму підготовки «Фармація» при виконанні курсової роботи з дисципліни «Клінічна фармація з фармацевтичною опікою». В методичних рекомендаціях висвітлюються вимоги до виконання курсової роботи, її структури, обсягу, оформлення та захисту.

Мета курсової роботи полягає в закріпленні та поглибленні теоретичних знань з фармацевтичної опіки, які здобувачі освіти одержали на лекціях, практичних заняттях та під час самостійної роботи. Також виконання курсової роботи допоможе засвоїти методологію пошуку, аналізу, систематизації наукової інформації із забезпечення належного рівня фармацевтичної допомоги у межах здійснення фармацевтичної опіки.

Завдання, які повинен вирішити здобувач освіти в процесі виконання курсової роботи, полягають у наступному:

- набуття і закріплення навичок роботи з інформаційними джерелами, проведення аналізу фундаментальної наукової літератури з обраної теми, написання огляду літератури з обраної теми;
- проведення інформаційного пошуку з клініко-фармацевтичної характеристики лікарських препаратів у межах обраної теми;
- набуття навичок до узагальнення та систематизації інформації з використанням алгоритмізованого підходу, необхідного для проведення фармацевтичної опіки;
- виконання практичної частини, що ілюструє результати теоретичних напрацювань з курсової роботи;
- оформлення курсової роботи.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТРУКТУРИ І ЗМІСТУ РОЗДІЛІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Для написання курсової роботи кожний здобувач освіти отримує індивідуальну тему, сутність якої полягає в складанні алгоритму здійснення фармацевтичної опіки пацієнта за наявності певного нездужання або захворювання. Отримавши на початку навчального семестру тему, здобувач освіти при постійній консультативній допомозі викладача протягом відведеного програмою часу самостійно повинен виконати курсову роботу.

Курсова робота повинна включати наступні структурні елементи:

1. Титульний аркуш.
2. Зміст (план курсової роботи).
3. Вступ (актуальність, мета та завдання з теми).
4. Теоретична частина (огляд літературних даних).
5. Практична частина (складання алгоритму фармацевтичної опіки).
6. Висновки.
7. Список використаних літературних джерел.
8. Додатки (якщо потрібно).

Рекомендований загальний обсяг курсової роботи повинен бути 10–15 сторінок комп'ютерного тексту.

Зміст (план курсової роботи) – 1–2 сторінки.

Вступ (1–2 сторінки) – у цьому розділі необхідно стисло висвітлити поширеність та соціально-економічне значення певного нездужання (захворювання), обґрунтувати актуальність та доцільність здійснення фармацевтичної опіки, її значення у забезпеченні якісної лікарської допомоги, сформулювати мету та задачі даної роботи.

Теоретична частина (аналітичний огляд літератури) – у цьому розділі відповідно до змісту індивідуальної теми та на основі попереднього пошуку і розгляду літературних джерел здобувач освіти повинен в залежності від мети та завдань курсової роботи представити таку інформацію:

1. Етіологію та патогенез певного нездужання (захворювання), прояви, які вимагають негайного звернення до лікаря («загрозливі симптоми»).
2. Сучасні підходи до лікування нездужання (захворювання).
3. Перелік, характеристика, критерії вибору, умови раціонального застосування лікарських препаратів (зокрема, ОТС-препаратів), які рекомендуються при даному нездужанні (захворюванні).
4. Немедикаментозні методи лікування певного нездужання (захворювання).

Загальний обсяг розділу складає до 5–8 сторінок комп'ютерного друкованого тексту.

Практична частина – у цьому розділі відображається опрацьований студентом алгоритм здійснення фармацевтичної опіки пацієнта з певним нездужанням (захворюванням), а також підготовка та представлення інформаційного повідомлення про новий (або відомий) лікарський препарат. В інформаційному повідомленні має бути відображена достатньо повна достовірна інформація про ЛП, яка є необхідною для проведення повноцінного інформування фармацевтів та здійснення якісної фармацевтичної опіки пацієнтів, що дозволить зменшити ризик розвитку побічної дії і підвищити ефективність застосування як даного ЛП, так і у цілому лікарської терапії конкретного захворювання. Обсяг цієї частини курсової роботи складає 3–5 сторінок, або у вигляді Microsoft Office PowerPoint .ppt/.pptx в 10–15 слайдів.

**Підготовка та представлення інформаційного повідомлення
про новий (або відомий) лікарський препарат**

Алгоритм підготовки інформаційного повідомлення про ЛП

При актуалізації ЛП враховуються:

- Частота призначень ЛП лікарями (для рецептурних і безрецептурних ЛП) і затребуваність ЛП пацієнтами (для безрецептурних ЛП).
- Переваги перед препаратами тієї ж групи (фармакологічної, фармако-терапевтичної), що й обраний препарат.
- Широта спектру можливих побічних ефектів ЛП.
- Ступінь інформованості цільової аудиторії (провізорів) про ЛП.
- Наявність/відсутність препарату в аптеці.

У інформаційному повідомленні має бути відображена достатньо повна достовірна інформація про ЛП, яка є необхідною для проведення повноцінного інформування провізорів та здійснення якісної фармацевтичної опіки пацієнтів, що дозволить зменшити ризик розвитку побічної дії і підвищити ефективність застосування як даного ЛП, так і у цілому лікарської терапії конкретного захворювання.

В інформаційному повідомленні обов'язково повинна бути відображена наступна інформація:

1. Назва препарату (міжнародна непатентована назва).
2. Торгова назва, фірма-виробник.
3. Фармакологічна група; фармакотерапевтична група.
4. Код АТС.
5. Рецептурна/безрецептурна категорія відпуску.
6. Форми випуску.
7. Фармакодинаміка (спектр фармакологічних ефектів).
8. Фармакокінетика (шляхи надходження ЛП до організму, розподіл, метаболізм, елімінація).
9. Спектр і частота побічних ефектів.
10. Покази до застосування.
11. Протипоказання (абсолютні і відносні).
12. Можливість і особливості застосування у пацієнтів:
 - А) різних вікових груп (діти, люди похилого віку);
 - Б) різної статі (чоловіки/жінки);
 - В) під час особливих фізіологічних станів (вагітність, лактація, клімакс);
 - Г) за наявності різного ступеня вираженості супутньої патології, яка супроводжується порушенням функції внутрішніх органів (хронічна та/або гостра серцева, судинна, ниркова, печінкова недостатність, дисфункція ендокринних залоз);
13. Можлива взаємодія та вплив на фармакокінетику і фармакодинаміку ЛП:
 - А) харчових продуктів;
 - Б) тютюнопаління;
 - В) вживання алкоголю;
 - Г) інших ЛП.
14. Література, яка використовувалась для підготовки повідомлення.

Висновки. У цьому розділі на 1–2 сторінках стисло, але аргументовано на основі самостійно проведеної практичної роботи та теоретичних напрацювань викласти основні результати власних напрацювань, сформулювати практичне значення отриманих результатів та пропозиції щодо їх застосування у практиці аптечних закладів.

Список використаних літературних джерел. Цей розділ курсової роботи повинен містити не менше 10 джерел за останні 5–10 років. Бібліографічний опис використаної літератури повинен бути точним та повним, включати тільки ті джерела, які використовував автор при написанні курсової роботи.

ВИМОГИ ДО ПРОЦЕДУРИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота починається з *титульного аркуша*. Приклад оформлення титульного аркуша курсової роботи наведено в додатку 1 цих методичних рекомендацій.

У *змісті* зазначаються назви і початкові сторінки кожного розділу і підрозділу. Після змісту у нижченаведеній послідовності наводяться основні частини курсової роботи: вступ, розділи та підрозділи теоретичної та практичної частин, висновки, список використаних літературних джерел, додатки (при необхідності). Викладення матеріалу курсової роботи має бути послідовним, взаємопов'язаним та точно відповідати назвам розділів та підрозділів, що вказані у змісті. Мова викладання – українська. Виконання проводиться у вигляді комп'ютерного набору на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 в текстовому редакторі WORD 6.0/7.0/97/2000. В комп'ютерному варіанті текст повинен бути надрукований 14 шрифтом Times New Roman або Courier New через 1,5 інтервали, не менше 28–30 рядків на сторінці по 57–60 знаків у кожному рядку. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: верхнє, нижнє, ліве – 2 см, праве – 1 см. Помилки, описки та графічні похибки дозволяється

замальовувати білою фарбою з нанесенням на тому ж місці виправленого зображення (не більше трьох виправлень на сторінці). Не допускаються скорочення, крім загальноприйнятих (тис., грн., і т. д.). Якщо в тексті часто зустрічається якесь словосполучення і його потрібно скоротити, то при першому згадуванні в тексті необхідно дати повну назву, а в круглих дужках – скорочену. У разі значної кількості скорочення слів рекомендується перед вступом надати перелік скорочень на окремій сторінці, що має заголовок: «Скорочення, що використані у тексті».

Вступ, кожний розділ, висновки, список використаної літератури і додатки, які розміщуються у вказаній послідовності, починаються з нової сторінки. Заголовки структурних елементів курсової роботи і заголовки розділів слід розміщувати посередині рядка великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів починаються з абзацного відступу, який дорівнює 5 знакам. Перенос слів у заголовку розділу не допускається. Відстань між заголовком і попереднім або наступним текстом повинна бути не менше одного рядка. Не дозволяється розміщувати назву розділів у нижній частині сторінки, якщо після заголовку на ній розміщений лише один рядок тексту.

Аркуші нумеруються у правому верхньому кутку сторінки арабськими цифрами без крапки наприкінці, з дотриманням наскрізної нумерації. На титульному аркуші номер сторінки не проставляється. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включаються у загальну нумерацію сторінок. Розділи, підрозділи, пункти, підпункти нумеруються арабськими цифрами без крапки в кінці. Ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, таблиці) розміщуються відразу за текстом, де на них посилаються вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначаються словом “Рис.” (наприклад: Рис. 3.2. Діаграма призначень лікарських засобів). Номер ілюстрації складається з номеру розділу (3) та порядкового номеру ілюстрації (2).

Таблиці нумеруються арабськими цифрами у межах розділу (наприклад: Таблиця 2.1). Позначення “Таблиця 2.1” вказують один раз справа над першою

частиною таблиці (якщо таблиця розміщується на кількох сторінках), на інших сторінках пишуть “Продовження табл. 2.1”. Назва таблиці повинна відображати її зміст та розміщуватися над таблицею. Її пишуть на наступному рядку після позначення “Таблиця ” по центру з великої літери, без заключної крапки.

Формули нумеруються у межах розділів, їх номер складається з номеру розділу і порядкового номеру формули, розділених крапкою, наприклад, (2.1).

При використанні у курсовій роботі статистичних даних або будь-якої інформації з літературних джерел (цитат) необхідно одразу після її наведення по тексту давати бібліографічне посилання у квадратних дужках за тим порядковим номером, за яким вона означається у списку використаної літератури.

Використані джерела надаються у списку використаної літератури у послідовності згадування їх у тексті роботи або в алфавітному порядку. Список використаних джерел літератури наводиться в кінці роботи. Посилання у списку використаної літератури робляться мовою оригіналу. При цьому у квадратних дужках необхідно вказувати прізвище та ініціали автора, назву джерела, місце та рік видання, а також номер сторінки.

Захист курсової роботи є особливою формою перевірки самостійності виконання роботи, одержаних знань та вмінь пошуку наукової літератури та її аналізу. Здобувач освіти захищає висновки роботи у вигляді усної доповіді, яка супроводжується мультимедійною презентацією. Підготовка до захисту курсової роботи дає здобувачеві можливість обґрунтовувати завдання, які вирішувалися, та глибше осмислити результати виконаної роботи, скласти текст доповіді, аргументовано висловити думки, вміти триматися перед аудиторією та вести дискусію за досліджуваною темою. Захист курсової роботи проводиться у присутності групи здобувачів освіти та викладачів кафедри у день, призначений кафедрою та передбачений графіком навчального процесу. Курсова робота оцінюється окремо за 20-тибальною системою. Критерії оцінювання курсової роботи та шкала оцінювання надані у таблиці.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Кількість балів (за 20-тибальною шкалою)	Критерії оцінювання курсової роботи
20–15	<p>Оцінка виставляється за курсову роботу, що включає аналіз фармацевтичної опіки за обраною темою, клінічну фармакологію груп лікарських засобів, що використовуються для лікування обраного захворювання, відповідає вимогам діючих нормативних документів, презентацію представлення інформаційного повідомлення про новий (або відомий) лікарський препарат, який входить до алгоритму здійснення фармацевтичної опіки пацієнта з певним нездужанням (захворюванням), оформлена за вимогами, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. При захисті КР здобувач демонструє глибокі знання, узагальнює матеріал та обґрунтовує актуальність своєї теми, наводить можливі варіанти вдосконалення фармацевтичної опіки пацієнта з певним нездужанням (захворюванням), під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання.</p>
14–10	<p>Оцінка виставляється за курсову роботу, що включає аналіз фармацевтичної опіки за обраною темою, відповідає вимогам діючих нормативних документів, презентацію представлення інформаційного повідомлення про новий (або відомий) лікарський препарат, який входить до алгоритму здійснення фармацевтичної опіки пацієнта з певним нездужанням (захворюванням), оформлена за вимогами, які пред'являються до курсових робіт, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. При її захисті здобувач показує глибокі знання, узагальнює матеріал та обґрунтовує актуальність своєї теми, наводить можливі варіанти вдосконалення фармацевтичної опіки пацієнта з певним нездужанням (захворюванням), під час доповіді вміло використовує презентацію, без особливих труднощів відповідає на поставлені запитання. У структурі, мові і стилі роботи є лише незначні погрішності.</p>
9–6	<p>Оцінка виставляється за курсову роботу, що включає аналіз фармацевтичної опіки за обраною темою, відповідає вимогам діючих нормативних документів,</p>

	<p>презентацію представлення інформаційного повідомлення про новий (або відомий) лікарський препарат, який входить до алгоритму здійснення фармацевтичної опіки пацієнта з певним нездужанням (захворюванням), оформлена за вимогами, які пред'являються до курсових робіт, але має недостатньо критичний аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не коментується. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації. При захисті здобувач виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не повною мірою обґрунтовує актуальність своєї теми, не здатен навести варіанти вдосконалення фармацевтичної опіки пацієнта з певним нездужанням (захворюванням), не дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень і лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.</p>
5–3	<p>Оцінка виставляється за курсову роботу, яка не відповідає вимогам. У роботі немає аналізу фармацевтичної опіки за обраною темою, клінічної фармакології груп лікарських засобів, що використовуються для лікування обраного захворювання, їх відповідності вимогам діючих нормативних документів, висновків. До захисту не підготовлена презентація доповіді. При захисті курсової роботи здобувач дає переважно неправильні відповіді, припускає грубі помилки.</p>
2–0	<p>Оцінка виставляється за курсову роботу, яка не відповідає вимогам. У роботі немає аналізу фармацевтичної опіки за обраною темою, клінічної фармакології груп лікарських засобів, що використовуються для лікування обраного захворювання, їх відповідності вимогам діючих нормативних документів, висновків. До захисту не підготовлена презентація доповіді. При захисті роботи здобувач не може відповісти на жодне поставлене запитання по її темі, здобувач не знає теорії.</p>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
85–89	B	добре	
75–84	C		
70–74	D	задовільно	
60–69	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ

З КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОПІКИ

1. Особливості клінічної фармакології лікарських засобів у вагітних та жінок, що годують груддю.
2. Особливості вікової фармакології і фармакотерапії у новонароджених.
3. Особливості вікової фармакології і фармакотерапії у осіб похилого віку.
4. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів, які використовуються при захворюваннях органів дихання.
5. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування ішемічної хвороби серця.
6. Клінічна фармакологія сиднонимінів та інгібіторів f-каналів.
7. Принципи лікування гострого інфаркту міокарда.
8. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування гострої серцевої недостатності.

9. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування хронічної серцевої недостатності.
10. Неглікозидні кардіотонічні ЛЗ, особливості фармакодинаміки та клінічного застосування.
11. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору ЛЗ для лікування артеріальної гіпертензії.
12. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування гіпертензивних кризів.
13. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування гострих та хронічних гіпотонічних станів.
14. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування брадиаритмій.
15. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування тахікардіальних порушень ритму серця.
16. Клінічна фармакологія інгібіторів реполяризації – подовжують тривалість потенціалу дії.
17. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору протизапальних лікарських засобів.
18. Клінічна фармакологія коректорів метаболізму сполучної тканини.
19. Клінічна фармакологія нестероїдних протизапальних засобів.
20. Засоби для базисної протизапальної терапії: особливості фармакодинаміки та клінічного застосування.
21. Алгоритм вибору фармакотерапії конкретному хворому.
22. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування захворювань шлунково-кишкового тракту.
23. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування захворювань гепато-біліарної системи.
24. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування виразкової хвороби шлунка.

25. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування захворювань органів сечовиділення.
26. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів для лікування ниркової, печінкової кольок.
27. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору протимікробних лікарських засобів.
28. Основні побічні ефекти при застосуванні протимікробних ЛЗ: їх профілактика та лікування.
29. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору противірусних лікарських засобів.
30. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору антиретровірусних лікарських засобів.
31. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору протигрибкових лікарських засобів.
32. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору психотропних лікарських засобів, що пригнічують центральну нервову систему.
33. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору психотропних лікарських засобів, що стимулюють центральну нервову систему.
34. Клінічна фармакологія засобів для інгаляційного та для неінгаляційного наркозу.
35. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до вибору лікарських засобів, які застосовуються в акушерстві.
36. Клінічна фармакологія препаратів, що збуджують контрактильну діяльність міометрію.
37. Клінічна фармакологія пероральних протидіабетичних засобів.
38. Принципи лікування гіпер- та гіпоглікемічних діабетичних ком.
39. Клінічна фармакологія антитиреоїдних препаратів та препаратів гормонів щитовидної залози.
40. Принципи клініко-фармацевтичного підходу до лікування гострих отруєнь лікарськими засобами.

41. Фармацевтична опіка хворих з патологією органів дихання.
42. Фармацевтична опіка хворих з патологією органів травлення.
43. Фармацевтична опіка хворих з патологією серцево-судинної системи.
44. Сучасні принципи і приклади класифікацій протимікробних ЛЗ.
45. Антидотна терапія: визначення, принципи класифікацій антидотів, приклади клінічного застосування.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Клінічна фармакологія: підручник / За ред. О. М. Біловола. – Вінниця: Нова книга, 2021. – 544 с.
2. Клінічна фармакологія / Шоріков Є. І., Шумко Г. І., Хухліна О. С. та ін. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 512 с.
3. Клінічна фармація : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В. П. Черних, І. А. Зупанець, І. В. Купновицької. – Х. – НФаУ – Золоті сторінки, 2013. – 912 с.
4. ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА: збірник практичних завдань та алгоритмів. Навчально-методичний посібник / Олена Подплетня, Олександр Нефьодов. – Дніпро: Журфонд, 2024. – 154 стор.
5. Мамчур В. Й. Алгоритми клінічної фармакології (частина 1): навчально-методичний посібник/ В. Й. Мамчур, Н. В. Хомяк, В. І. Опришко та ін. // Дніпро: Литограф. – 2018. – 123 с., 23 іл.
6. Симптоми та синдроми в практичній фармації: принципи терапії : навчальний посібник / І. А. Зупанець, С. Б. Попов, Ю. С. Рудик та ін.; за ред. І. А. Зупанця, А. А. Котвицької. – Харків : Вид-во «Золоті сторінки», 2018. – 96 с.

7. Фармацевтична опіка : практичний посібник / І. А. Зупанець, В. П. Черних, С. Б. Попов та ін.; за ред. І. А. Зупанця та В. П. Черниха. – Київ : Фармацевт Практик, 2018. – 224 с
8. Rx index – довідник еквівалентності лікарських засобів. – Київ : Фармацевт Практик, 2020.
9. Клінічна фармація (фармацевтична опіка): підруч. для студ. вищ. мед. (фармац.) навч. закл. / І. А. Зупанець, В. П. Черних, Т. С. Сахарова та ін., Харків: НФаУ : Золоті сторінки, 2011. 704 с.
10. Основи клінічної медицини: симптоми і синдроми в практичній фармації: навч. посібник / І. А. Зупанець, С. Б. Попов, Ю. С. Рудик та ін.; за ред. І. А. Зупанця, В. П. Черних. – Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2010.. – Х.: Изд-во НФаУ, 2001. – 24 с.
11. Актуальні аспекти вищої медичної освіти за фахом «Загальна практика-сімейна медицина» / [Л. С. Бабінець]. – Тернопіль, 2021. – 652 с.
12. Алгоритми діагностики і лікування невідкладних станів у терапевтичній практиці / [Є. М. Стародуб, О. Є. Самогальська, Ф. А. Звершхановський та ін.]. – Тернопіль, 2008. – 196 с.
13. Сучасні аспекти діагностики і лікування алкогольної хвороби печінки (методичні рекомендації) / [Є. М. Стародуб, О. Є. Самогальська, І. А. Мазур]. – Тернопіль, 2005. – 18 с.
14. Алгоритми діагностики і лікування хронічних захворювань органів травлення / [Є. М. Стародуб, О. Є. Самогальська, С. Є. Шостак]. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. – 180 с.
15. Передерій В. Г., Ткач С. М. Основи внутрішньої медицини. У 2-х томах. – Вінниця: Нова книга, 2018. – Т 1. – 640 с. Т 2. – 784 с.
16. Фармакотерапія: підручник для студентів фарм. факультетів / під ред. О. В. Крайдашенка, І. Г. Купновицької, І. М. Кліща, В. Г. Лизогуба. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 644 с.
17. Хухліна О. С., Ткач Є. П., Чурсіна Т. Я. та ін. Фармацевтична опіка: вибрані питання: навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 520 с.

Додаткова

1. Фармакотерапія з фармакокінетикою : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / І. В. Кіреєв, О. О. Рябова, Н. В. Жаботинська та ін. ; за ред. І. В. Кіреєва. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2019. – 384 с.
2. Н. В. Хомяк Алгоритми фармакотерапії (фармакотерапія в таблицях): навчально-методичний посібник / [Н. В. Хомяк , Е. А. Подплетня, С. П. Кайдаш та ін.]. - Дніпро: Литограф.– 2019.– 168 с.
3. Клінічні дослідження. Терміни та визначення: довідник / І. А. Зупанець, В. М. Коваленко, Т. В. Талаєва та ін.; за заг. ред. В. М. Коваленка, І. А. Зупанця. – Харків: Золоті сторінки, 2016. – 340 с.
4. Фармацевтична енциклопедія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pharmencyclopedia.com.ua>
5. Основи клінічної фармації / М. Дрозд, М. Хербет, Б. Якубовська-Солярська [та ін.] // Підручник для студентів фармації та медицини під редакцією д. мед. н., проф. Анни Велігоєнської, д. мед. н., проф. Станіслава Чучвара, д. мед. н., проф. Андрія Зіменковського. – Люблінський медичний університет, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Львів, 2015. – 528 с.
6. Протоколи провізора (фармацевта) при відпуску безрецептурних лікарських засобів: довідник лікаря / укладачі: Бездітко Н. В., Бліхер В. Є., Зіменковський А. Б., Зупанець І. А., Ліщишина О. М. та ін. – К.: ТОВ «Доктор-Медіа», 2011. – 250 с.

ДОДАТОК 1

Приклад оформлення титульного аркуша курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра фармакології та технології ліків

КУРСОВА РОБОТА (ПРОЄКТ)

З ФАРМАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОПІКИ

з дисципліни «Клінічна фармація та фармацевтична опіка»

на тему: «_____»

Здобувача освіти __5__ курсу

_____2_____ групи

спеціальності 226 «Фармація»

(код і найменування спеціальності)

освітньої програми __Фармація__

(найменування освітньої програми)

(П.І.Б.)

Керівник:

_____ кафедри
фармакології та технології ліків

(П.І.Б.)

Члени комісії:

Оцінка:

За національною шкалою: _____

За шкалою ECTS: _____

Кількість балів: _____

Одеса – 202__ рік

Навчальне видання

ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з виконання курсової роботи
з дисципліни «Клінічна фармація та фармацевтична опіка»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету хімії та фармації
спеціальності 226 Фармація, промислова фармація

Електронне практичне видання

Укладачі:

Нефьодов Олександр Олександрович
Сахарова Тетяна Семенівна

В авторській редакції

Затвердж. авт. 24.02.2025. Шрифт Times New Roman.
Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним забезпеченням
для читання файлів формату PDF.
Обсяг 0,8 МБ. Зам. № 2909.

Видавець і виготовлювач
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4215 від 22.11.2011 р.
вул. Університетська, 12, м. Одеса, 65082, Україна
Тел.: (048) 723 28 39, e-mail: druk@onu.edu.ua